

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VI. Ex Scriptura & SS. Patribus demonstratur, Deum non solùm
simultaneo, sed etiam prævo concursu, ad materiale peccati concurrere

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

7. ubi hæc scribit : *Omnis qualitas vel omnis actio, & quidquid aliquam habet essentiam, à Deo est, à quo est omnis iustitia, & nulla iniustitia. Facit igitur Deus omnia que iustè vel iniustè voluntate sunt : id est bona opera, & mala. In bonis quidem facit quod sunt, & quod bona sunt : in malis verò facit quod sunt, sed non quod mala sunt.*

178 Probatur ergo conclusio ratione fundamentali, quam tangit D. Thomas locis citatis. Omnis entitas, & actualitas creata, in Deum ut in primum ens, & primum actum, debet reduci : Sed entitas quæ includitur in actu malo & peccaminoso, est creata & participata, & actio peccati est aliqua actualitas potentia, & aliquis actus secundus physicus & vitalis : Ergo peccatum in ratione entis & actus, à Deo tanquam à primo ente, & primo actu debet immediatè procedere.

179 Confirmatur : Si Deus non concurreret effectivè, sed permissivè tantum, ad entitatem, & actualitatem quæ est in peccato : sequeretur dari in rerum natura aliquod ens creatum & participatum, quod subterfugeret divinam causalitatem, & omnipotentiam, & quod Deum ut creatorem, & primum principium non agnosceret, sed reduceretur in voluntatem humanam, tanquam in primam causam ; quod est erroneum, & repugnans primo Symboli articulo, ut constat ex suprâ dictis. Unde Anfelmus : *Audacia est dicere, aliquod esse ens quod non sit ab ente primo : Ergo & c.*

180 Dices : Omnem entitatem creatam esse à Deo, vel permissivè, vel positivè. Illa enim quæ est conjuncta cum bonitate morali, est à Deo positivè concurrente, & influente : ea verò quæ habet malitiam & deformitatem moralem annexam, est à Deo solum permissivè.

Sed contra primò : Implicat entitatem aliquam creatam poni in rerum natura, & acquirere verum & reale esse extra causas, per nudam permissionem Dei, & sine influxu positivo illius ; permissio enim est sola negatio impedimenti : pura autem negatio non potest dare esse physicum & reale : Ergo & c.

Secundò, ut arguit S. Doctor in 2. dist. 37. quæst. 2. art. 2. in argum. sed contra. *Quidquid non est causa operationis per quam aliqua substantia in esse producit, non est causa illius substantia : Sed per aliquam actionem peccati, substantia quedam in esse producit, sicut per adulteria & fornicationes homines generantur. Si ergo harum actionum Deus causa non est, in quantum actiones sunt, nec hominum, qui per has actiones generantur, est causa : quod est absurdum.*

§. VI.

Ex Scriptura & SS. Patribus demonstratur, Deum non solum simultaneo, sed etiam prævio concursu, ad materiale peccati concurrere.

181 Deo secundò : Deum non solum simultaneo, sed etiam prævio concursu, in materiale peccati influente seu movere & applicare voluntatem, & alias potentias, ad producendam entitatem, actualitatem, vitalitatem, bonitatem transcendentalem, aliaque rationes ad ordinem physicum, & lineam entis pertinentes, quæ in materiali peccati reperiuntur imbibita.

Probatur primò conclusio : Secundum Scripturam & SS. Patres, articulo præcedenti §. 8. relatos, Deus ab æterno prædefiniit omnes actiones & passiones Christi Domini, & consequenter ejus crucifixionem : Sed illa erat actio

A intrinsecè mala, imò & omnium pessima : etatenim non solum homicidium, sed etiam, ut ita dicam, Deicidium, ut pote occisio hominis subsistentis per subsistentiam divinam. Ergo secundum Scripturam, & SS. Patres, divine sanctitati non repugnat prædefinire actus intrinsecè malos ; non quia mali sunt, sed ut actus & entia sunt, voluntatem creatam movere, & applicare, ad attingendam entitatem, actualitatem, & bonitatem transcendentalem, quæ in illis actibus reperiuntur imbibita.

Respondet Suarez in opusculis libro 2. de concursu Dei cap. 5. crucifixionem Christi, proterat actio elicita à Judæis (sub qua ratione rat mala & peccaminosa) non fuisse à Deo prædefinitam, sed solum quatenus erat passio in Christo recepta : quia sub hac formalitate erat bona, & meritoria, ac satisfactoria pro peccatis nostris.

Sed in primis hæc responsio apertè contradicit Scripturæ : dicitur enim Actorum 2. Hanc (scilicet Jesum) definito consilio & presentia tradidit, per manus iniquorum affigentes interemptis. Nam ibi, non solum passio in Christo recepta, sed etiam actio affigendi Christum à Judæis elicita, tribuitur divino consilio, ejusque definitioni, & decreto. Unde etiam cap. 4. ad idem propositum additur : *Convenerunt Herodes, & Pontius Pilatus, cum Gentibus & populis Israel facere, quæ manus tua, & consilium tuum decreverunt fieri : scilicet crucifigere Christum.*

C Secundo contra hanc responsionem militat verba Augustini de corrept. & gratia cap. 7. ubi loquens de Apostolis ait : *Electi autem sunt adregnandum cum Christo, non quomodo electus est Iudas ad opus cui congruebat. Ab illo quippe electus est, ut novit bene uti etiam malis, ut per ejus opus damnabile, illud propter quod ipse venerat opus venerabile compleretur. Cum itaque audimus : nonne ego vos decem elegi, & unus ex vobis diabolus est : illos debemus intelligere electos per misericordiam, illum per iudicium. Illos ergo elegit ad obtinendum regnum suum, illum ad effundendum sanguinem suum. Atqui effundere sanguinem Christi, non dicit solum passionem in Christo receptam, sed etiam veram & propriam actionem. Ergo passiones Christi, non solum sub ratione passionum, sed etiam sub ratione actionum, fuerunt à Deo prædefinitæ.*

E Tertiò hæc responsio præcipuum Adversariorum fundamentum evertit : cum enim actio & passio secundum Philosophos realiter identificentur, & sint una & eadem entitas, quæ habet diversos modos & formalitates : minus inter se distinguuntur, quàm entitas peccati, quæ ad ordinem physicum pertinet, & ejus malitia & deformitas, quæ spectat ad ordinem moris, & quæ secundum plures Theologos non est aliquid positivum, sed pura privatio. Unde si non obstante illâ intimâ connexionem, imò & reali identitate, quæ inter actionem & passionem reperitur, potuit Christi crucifixio, sub ratione passionis, à Deo prædefiniiri & causari, absque eo quod sub formalitate actionis ab illo prædefiniiretur, à fortiori eadem crucifixio, sub ratione entitatis & actualitatis, potuit à Deo prædefiniiri & causari, absque eo quod talis prædefinitio, vel causalitas, ad ipsam malitiam & deformitatem se extendere. Et sic prædefinitio actuum malorum, ut actus & entia sunt, non derogat divinæ sanctitati, ut contendunt Adversarii.

Proba-

166 Probat secundò conclusio argumento ex Scriptura desumpto: Refert enim Joan. 11. quòd Caiphas Judæis de morte Christo Salvatori inferenda deliberantibus, dixit: Vos nescitis quidquam, nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat. Ex quo loco hoc potest deprobi arguunt. Quando Caiphas illa verba pronuntiavit, peccabat peccato gravissimo, persuadebat enim Judæis ut Christum interficerent; & tamen ad hoc dicendum movebatur à Spiritu Sancto, quia tunc prophetabat; mens autem Prophetæ movetur à Spiritu Sancto, sicut instrumentum ab artifice. Ergo secundum 2. quæst. 73. art. 4. Unde ipsemet Evangelista loquitur: Hoc autem à semetipso non dixit, sed à Spiritu Sancto, qui per prophetas locutus est. Ergo secundum 2. quæst. 73. art. 4. Unde ipsemet Evangelista loquitur: Hoc autem à semetipso non dixit, sed à Spiritu Sancto, qui per prophetas locutus est. Ergo secundum 2. quæst. 73. art. 4. Unde ipsemet Evangelista loquitur: Hoc autem à semetipso non dixit, sed à Spiritu Sancto, qui per prophetas locutus est.

167 Simile argumentum potest fieri de Sacerdote consecrante propter sortilegium, vel alium malum finem. Nam in tali actione peccat gravissimo peccato sacrilegii; & tamen, cum illa sit supernaturalis, & vires totius naturæ transcendit, debet ad eam moveri, applicari, & elevari à Deo, præsertim cum ad illam concurrat solum instrumentum: nam instrumentum movetur & applicatur ad agendum à causa principali, ut docent Philosophi 2. physicorum: Ergo idem quod prius.

168 Ex his confutata manet responsio & doctrina Theophili Rainaudi, & quorundam aliorum Recentiorum, qui docent quod cum Deus prævidet hominem se determinatum ad aliquod grave peccatum, illum interdum movere, & applicat ad aliud minus grave. Nam præterquam quod hæc doctrina non parum derogare videtur divinæ sanctitati, cui repugnat movere hominem ad aliquod peccatum, ut tale est, & ut habet rationem mali moralis; & contradicere Apostolo dicenti non esse facienda mala, ut eveniant bona non solvit difficultatem propositam, cum nullum possit dari vel excogitari gravis peccatum, quam occisio Christi, & effusio sanguinis ejus, vel consecratio hostiæ ad faciendum sortilegium; & tamen (ut jam ostendimus) crucifixio Christi, secundum Scripturam, & SS. Patres, fuit à Deo prædefinita, Judas, secundum Augustinum, electus, ut sanguinem Christi funderet, Caiphas motus à Spiritu Sancto ad dicendum: Expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat; & Sacerdos, ut divine virtutis instrumentum, specialiter movetur & applicatur à Deo ad consecrationem, etiam facilem: Ergo &c.

169 Probat tertio conclusio ex D. Augustino, qui variis in locis apertissime docet nostram sententiam. Nam in libro de gratia & libero arbitrio cap. 21. octo affert, & accuratè expendit Scripturæ testimonia, ut probat Deum quocumque vult inclinare voluntates, sive ad bona, sive ad mala, & tandem sic concludit: His & talibus testimoniis divinorum eloquiorum, quæ omnia commemorare nimis longum est, factis quantum existimo manifestatur operari Deum in cordibus hominum, ad inclinandas eorum voluntates quocumque voluerit; sive ad bona pro sua misericordia, sive ad mala pro

Tom. I.

A meritis eorum, judicio utriusque suo, aliquando aperto, aliquando occulto, semper autem justo. Idem quoque fuscè probat lib. 5. contra Julianum cap. 3. maxime verò autoritate Apostoli ad Romanos 1. dicentis: Tradidit illos Deus in reprobam sensum; ut faciant quæ non conveniunt. Tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in immunditiam &c. Tradidit illos Deus in passionem ignominiam, &c. Quæ verba cum Julianus sic exponeret, ut Deum intelligi vellet tradere non positive, sed negativè, hoc est non movendo ad materiale peccati, sed deserendo, illum redarguit Augustinus, his verbis: Quid autem est quod dicis, cum desideria sua tradidit dicuntur, relictæ per divinam patientiam intelligendi sunt, non per potentiam in peccata compulsi: quasi non simul posuerit hæc duo Apostolus. & patientiam & potentiam, ubi ait: Sic autem volens Deus ostendere iram, & demonstrare potentiam suam, attulit in multa patientia vasa ira, quæ perfecta sunt in perditionem. Cum verò S. Doctor ait, quod per potentiam in peccata compulsi sunt, hoc debet intelligi de peccato quantum ad materiale, seu quoad entitatem malitiæ subiectam (hæc enim in Deum ut primum ens, & primum rerum omnium principium, & factorem omnium visibilibus & invisibilibus reducenda est, nisi à fide Catholica aberrare velimus) non verò quantum ad ipsam malitiam & deformitatem: nam illa in voluntatem creatam, ut in primam causam deficientem, & à rectitudine divinæ motionis & concursus se subtrahentem, debet refundi, ut supra ex ipso Augustino probavimus, nam ut lib. 5. de Civit. cap. 9. & alibi sæpè docet, Mala voluntates ab illo non sunt, quoniam contra naturam sunt, quæ ab illo est.

§. VII.

Mens Divi Thomæ aperitur.

VT clariùs constet de mente D. Thomæ, placet hic integrum ejus articulum desumptum ex 2. libro sentent. dist. 37. quæst. 2. de verbo ad verbum transcribere. Quærit ergo S. Doctor art. 2. illius quæstionis: utrum actio peccati, in quantum actio, sit à Deo? & propositis argumentis in contrarium, sic concludit.

Respondeo dicendum, quod circa hanc quæstionem tanguntur à Magistro duæ opiniones, quarum una dicebat, omnes actus, in quantum actus sunt, ex Deo esse, sed quod in quantum deformitatem habent, à Deo non sunt, sed ab homine vel diabolo. Alia opinio dicebat actus peccatorum nullo modo, nec etiam in quantum actus sunt, à Deo esse: quam ad præsens nulli vel pauci tenent, quia propinquisima est errori duplici. Primum quia ex ea videtur sequi, quod sint plura prima principia, Hoc enim est de ratione primi principii, ut agere possit sine auxilio prioris agentis, & influentia ejus: unde si voluntas humana actionem aliquam posset producere, cujus actor Deus non esset, voluntas humana rationem primi principii haberet, Quamvis solvere hoc nitantur, dicentes quod voluntas, etsi per se possit actionem producere sine influentia prioris agentis, non tamen habet à se esse, sed ab alio, quod etiam exigeretur ad rationem primi principii. Sed hoc videtur inconveniens, ut quod à se esse non habet, à se agere possit, cum etiam per se durare non possit quod à se non est: omnis enim virtus ab essentia procedit, & operatio à virtute: unde cujus essentia ab alio est, oportet quod virtus & operatio ab alio sit. Et præ-

Vuu 3

rea,